

Curriculum HBO PSYCHOLOGIE en COMPLEMENTAIRE GEZONDHEIDSZORG (16.02.18)
Praktijkgerichte opleiding - modules Psychologie, Ontwikkelingspsychologie, Sociale Psychologie, Counselling, Ziektekunde vanuit een integraal medische visie, Geneeswijzen in Nederland, Ethiek in de geestelijke gezondheidszorg, Ethiek in de psychologie

Voor deze opleiding is uit de studieboeken een keuze gemaakt van relevante hoofdstukken en thema's

Module I "Psychologie – een inleiding" P.G. Zimbardo/Robert L. Johnson/Vivian McCann – Pearson Benelux – 2013 7^e editie – ISBN 9789043021678

Samenvatting

Deze inleiding in de psychologie behandelt de basis van de psychologische wetenschap op gedegen en toegankelijke wijze. Met de kernconcepten van de psychologie als leidraad wordt de student vertrouwd gemaakt met klassieke studies, recent onderzoek en nieuwe inzichten in het vakgebied. Veel aandacht is er daarbij voor cultuur- en gender-gerelateerde onderwerpen. Psychologie, een inleiding, is opgebouwd uit een aantal kernconcepten, waaromheen de theorie en enkele nieuwe begrippen zijn georganiseerd. Op deze manier komen alle relevante onderwerpen uitgebreid aan bod. Dankzij het scala aan didactische elementen, zoals 'psychologie gebruiken om psychologie te leren', termen in de marge en 'doe het zelf!' kan de student zich verdiepen in de theorie. In deze editie van Psychologie, een inleiding, zijn nieuwe Vlaamse en Nederlandse casuïstiek, voorbeelden en onderzoek toegevoegd. Daarnaast komen nieuwe onderwerpen aan bod, zoals het puberbrein, mindfulness, motivational interviewing en de DSM-5.

Leereenheid 1:

Zimbardo: H 7: 'Ontwikkelingspsychologie' - pag. 249 t/m 300

- *de mentale en sociale processen in de verschillende ontwikkelingsfasen van de mens*
- *levensfasen van de mens*
- *belang van hechting*
- *stadia van Erikson*
- *ADHD als voorbeeld*

Leereenheid 2:

Zimbardo: H 10 en H 9: 'Persoonlijkheid en emoties' - pag. 388 t/m 432, pag. 340 t/m 387

- *nature versus nurture*
- *persoonlijkheidstesten*
- *de 3 theorieën over persoonlijkheid : Freud, Rogers/Maslow, Bandura*
- *de psychologische ontwikkeling van de mens en de persoonlijkheidsvorming*
- *welke theorie gebruiken mensen om zichzelf en anderen te begrijpen?*
- *de sociale context en gedrag*

Leereenheid 3:

Zimbardo: H 12, 13 en 14: 'Psychische Stoorissen' - pag. 484 t/m 521, pag. 522 t/m 561, pag. 562 t/m 612

- *wat veroorzaakt stress?*
- *coping stijlen*
- *stress en maatschappij*
- *beïnvloeding in sociale situaties*

Leereenheid 4:

Zimbardo: H 2 'Biopsychologie, neurowetenschappen en de menselijke aard' – pag.39 t/m 78 + pag. 548 t/m 561

- *wat is het verband tussen genen en gedrag*
- *hoe is de interne communicatie van het lichaam geregeld*
- *hoe produceren de hersenen gedrag en psychische processen*
- *hoe worden psychische stoornissen behandeld vanuit de biomedische invalshoek*

Module II "Sociale Psychologie – een inleiding" Pol Craeynest/Miet Craeynest/Trui Timperman/Griet van Vaerenbergh/Tim Vanhoomissen – Acco Leuven/Den Haag – 2016 vierde herziene druk – ISBN 9789462925496

Samenvatting

Hoe ontstaan conflicten en wat kan men doen om er een positieve wending aan te geven? Wanneer zijn mensen in staat om hun kortzichtige eigenbelang ondergeschikt te maken aan de gemeenschappelijke belangen op kortere termijn? Hoe kan men groepen efficiënter doen samenwerken? Wat zijn de typische fouten die mensen maken als ze zich een idee proberen te vormen van elkaar, en hoe kunnen we tot een meer correcte beeldvorming komen? Welke mechanismen liggen aan de basis van sociale beïnvloeding? Hoe kunnen ze ingeschakeld worden om mensen te sensibiliseren en wat kunnen we doen om onszelf te beschermen tegen al te opdringerige vormen van beïnvloeding?

Dat zijn enkele van de vele onderwerpen die in dit boek aan bod komen. Ze tonen aan hoe veelzijdig het huidige onderzoeksgebied van de sociale psychologie wel is. Het beperkt zich immers niet tot het interindividuele gedrag, maar probeert ook inzicht te krijgen in de dynamiek van groepen, evenals in de strategieën waarmee onzichtbare instanties het denken en handelen van mensen proberen te sturen.

Leereenheid 5:

Craeynest: H 2 'Sociale waarneming' en H 3 'Groepsperceptie' – pag. 31 t/m 72, pag. 73 t/m 118

- * *fysiek uiterlijk, gedrag, lichaamstaal*
- * *attributieproces*

- * *sociale categorisering*
- * *stereotypering*
- * *discriminatie*

Leereenheid 6:

Craeynest: H 4 'Attitudes' en H 5 'Groepsnormen' – pag. 119 t/m 168, pag. 169 t/m 223

- * *ontstaan van attitudes*
- * *beïnvloedingsstrategieën*
- * *attitudes en gedrag*
- * *(groeps)normen*
- * *sociale druk*

Leereenheid 7:

Craeynest: H 6 'Groepsprocessen' en H 7 'Agressie en conflict' – pag. 225 t/m 275, pag. 277 t/m 318

- * *individu en groep*
- * *samenwerken in groepsverband*
- * *agressie*
- * *conflicten*

Module III “Counselling een nieuw perspectief – ont-moeten, ont-dekken, ontwikkelen” Johan Boogaars, Erik van Hardeveld, Fenneke Woertman MA – Garant Uitgevers – ISBN 9789044122015

Samenvatting

De auteurs beschrijven in dit boek de praktijk van werk in uitvoering en bieden een helder, opiniërend perspectief op de diversiteit van het counsellingsveld met zijn vele vormen, methodieken, stromingen, opleidingen en beoefenaars. Een perspectief dat aansluit bij de huidige tijdgeest. Met scherpe analyses en prikkelende stellingen wordt het professionaliseringsproces een nieuwe impuls gegeven. Belangrijk is te blijven investeren in het leveren van maximale kwaliteit van de psychologische begeleiding.

Leereenheid 8:

Boogaars: 'Inleiding + H1 Counselling: ontwikkeling van een vakgebied' pag. 13 – 47

*.historische ontwikkeling. definities. stromingen. methoden en
aandachtsgebieden. counselling t.o.v. psychotherapie, advisering en
coaching. counselling als proces*

H2 'De context' pag. 50 – 99

*.counsellen in context. maatschappelijke context. de context van het
veranderende zorgstelsel. de context van de GGZ*

H3 'De cliënt' pag. 101 – 114

.wanneer biedt counseling uitkomst?

Leereenheid 9:

Boogaars: H4 'De counsellor' pag. 115 – 149

*.de counsellor als professional. beroepsvorming en maatschappelijke legitimatie.
onderwijs. de praktijk van de counsellor*

H5 'Biedt counseling perspectief? – onderzoeken naar de effecten van counselling' pag. 153 – 163

.de effecten van counselling. een tweetal onderzoeken in Nederland

H6 'Een nieuw perspectief' pag. 165 – 177

*.de ontwikkeling, huidige stand en toekomst van het vakgebied. een nieuw
toekomstperspectief in statements*

Module IV “Bouw en werking van het menselijk lichaam en basis ziektekunde” Efran Ehrlich – Uitgave E. Ehrlich Zutphen – vanaf 11e gedeeltelijk herziene uitgave 2012

Samenvatting

In dit leerboek komen achtereenvolgens de evolutionaire oorsprong, de cellen, orgaanstelsels, weefsels, en de algemene bouw van de verschillende orgaanstelsels afzonderlijk ter sprake. In het hoofdstuk algemene ziektekunde wordt een overzicht gegeven van verschillende visies ten aanzien van gezondheid en ziekten, met als oogmerk de integratie van de opgedane kennis met verschillende filosofieën, religies en levenswijzen mogelijk te maken, maar ook om het eigen denken over ziekte en gezondheid bewuster te worden. De westerse medische kennis komt in hoofdzaak voort uit de bestudering van drie onderwerpen: de bouw, de werking en de ziektekunde, ofwel anatomie, fysiologie en pathologie.

Leereenheid10:

Ehrlich: H1 'Een schets van onze fysieke oorsprong' 1-1 t/m 1-6

ontstaan en ontwikkeling van leven, ontwikkeling tot huidige mens, wijsheid van het lichaam

H2 'Cellen, weefsels, organen, orgaanstelsels, algemene oriëntatie' 2-1 t/m 2-28

cellen, onze erfelijke basis, weefsels, algemene oriëntatie

H3 'Circulatiestelsel' 3-1 t/m 3-30

Vloeistofstromen, bloedcirculatie,.....bloedcellen

H6 'Afweerstelsel' 6-1 t/m 6-18

Inleiding, afweercellen .....andere facetten van afweer

Leereenheid 11:

H7 'Algemene ziekteleer' 7-1 t/m 7-27

ziekteoorzaken, ...visies op gezondheid en ziekte

H8 'Ademhalingsstelsel' 8-1 t/m 8-21

luchtwegen, ademen, ...spirituele dimensies van de ademhaling

H12 'Zenuwstelsel' 12-1 t/m 12-37

zenuwweefsel, ...het zenuwstelsel in ons dagelijks functioneren, ...waarnemen

H13 'Stress' 13-1 t/m 13-7

uitingsvormen van stress, bedenkingen over het stressmechanisme bij de mens

Module V "Geneeswijzen in Nederland" – Handboek complementaire behandelwijzen voor professionals – Corwin Aakster & Fleur Kortekaas – Uitgeverij AnkhHermes – 2016 – ISBN 9789020211733

Samenvatting

Dit Handboek is bedoeld voor allen die interesse hebben voor de uitbreiding van de gangbare geneeskunde. In plaats van louter een alternatief van of aanvulling op deze gangbare geneeskunde te willen zijn, wil dit boek vooral ook grensverleggend zijn en een uitbreiding bepleiten van de bestaande geneeskunde, door te illustreren dat de aanpak van ziekte en gezondheidsproblemen in veel gevallen ook anders kan (of moet) – en vaak niet zonder succes is. Dit is de meer 'politieke' boodschap van dit boek. Het is van belang dat men meer onbevooroordeelder gaat kijken dat de werker in de gezondheidszorg zich in algemene zin, maar zeker ook ten aanzien van een zieke, gaat afvragen: kan het ook anders, beter, goedkoper en met minder belasting voor de patiënt? De in dit boek gebruikte term 'complementair' verwijst naar tendenties tot samenwerking en afstemming ten aanzien van reguliere zorg, waarbij de gehele mens-benadering vooropstaat.

Leereenheid 12

H2 'Positie van de complementaire geneeswijzen' pag. 31 t/m 45

geschiedenis van CAM in Nederland, CAM zorg, recente ontwikkelingen

H5 'Natuurgeneeskunde' pag. 127 t/m 165

herkomst en filosofie, uitgangspunten werkwijze....., de rol van de patiënt

H7 'Traditionele Chinese geneeskunde' pag. 211 t/m 247

herkomst en filosofie, de Chinese behandelmethoden,..... de rol van de patiënt

H8 'Ayurveda' pag. 251 t/m 279

herkomst en filosofie, de ayurvedische behandelmethode,.....enkele aanverwante benaderingen

Leereenheid 13

H10 'Homeopathie' pag. 321 t/m 357

herkomst en filosofie, de homeopatische behandelmethode,.....de rol van de patiënt

H11 'Lichaam-en-geesttherapieën' pag. 361 t/m 397

de verbinding tussen lichaam en geest, therapieën met nadruk op de geest en lichaam,...

H15 'Voedingstherapie en –supplementen pag. 543 t/m 580

uitgangspunten van (natuur)voeding, voedingssupplementen,.....de rol van de patiënt

Module VI "Waardenvol werk" – Ethiek in de geestelijke gezondheidszorg – Jacques Graste & Dorine Bauduin – Uitgeverij Van Gorcum – vanaf 2000 – ISBN 9023235460

"Ethiek in de psychologie" – Jacqueliën Rothfusz – Pearson Benelux – 2015 2e editie – ISBN 9789043032698

Samenvatting

Waardenvol werk biedt een reflectie op de waarden die de basis vormen van het werken in de geestelijke gezondheidszorg zoals respect, autonomie, integriteit, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid, vertrouwen. Vanuit diverse ethische perspectieven wordt ingegaan op de vraag hoe deze waarden kunnen worden uitgewerkt in normen, houding en gedrag.

Het boek "ethiek in de psychologie" is o.a. bedoeld voor psychologen, psychologiestudenten, psychotherapeuten, coaches, en andere beroepsbeoefenaars in de psychosociale sector, en kan gezien worden als een 'gereedschapskist waarin verschillende instrumenten worden aangereikt om zorgvuldig na te denken over morele vragen in de beroepspraktijk.

Leereenheid 14

Deel I 'Waarden in de geestelijke gezondheidszorg' pag. 6 t/m 59

Deel II 'Beroepsethiek' pag. 66 t/m 93 en 112 t/m 124

Leereenheid 15

Deel I 'Ethiek: de basis'

1 Moraal en ethiek pag. 3 t/m 51

3 In gesprek over ethische dilemma's pag. 81 t/m 98

Deel II 'Beroepsethiek voor (toegepast) psychologen'

4 Van normen en waarden naar beroepsethiek pag. 101 t/m 141

6 Coaching en training pag. 155 t/m 175

III Power Point Presentaties + dvd's

Na afloop van elke Leereenheid wordt een samenvatting gemaakt van 4 pagina's A4 over de topics die behandeld/bestudeerd zijn. Deze samenvatting wordt gecorreleerd aan de praktijk. Deze samenvattingen vormen onderdeel van de Portfolio. Bij de puntenbeoordeling van de examens wordt dit portfolio meegewogen.

Collegedagen: Module I t/m VI

Bij de behandeling van de theorie wordt geoefend in kleine groepjes om de theorie meer eigen te maken. Bijv. een casus bespreken of een video becommentariëren, waarbij drie groepen, elkaar feedback geven.

Examen:

Het open-boek examen omvat naast het uitwerken van een casus per module:
25 meerkeuzevragen

n.b.: Module I – literatuur 322 pagina's: 6 pagina's per uur = 54 sbu (studiebelastinguren)
Module II – literatuur 280 pagina's: 6 pagina's per uur = 46 sbu
Module III – literatuur 164 pagina's : 6 pagina's per uur = 27 sbu
Module IV – literatuur 195 pagina's : 6 pagina's per uur = 33 sbu
Module V - literatuur 225 pagina's; 6 pagina's per uur = 38 sbu
Module VI –literatuur 217 pagina's: 6 pagina's per uur = 36 sbu
Portfolio – 15 leereenheden x 4 pagina's x 3 uur = 180 sbu
Hoor-/responsiecolleges – 6 dagen x 6 uur = 36 sbu
Open-boek examen – voorbereiding 25 uur + 3 uur examen = 28 sbu

DUC-diploma (SNRO/HBO-conform) met vermelding 478 sbu = 17,5 erts.